

Sygn. akt VU 1047/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 marca 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 9 marca 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku M. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury górniczej

na skutek odwołania M. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 3 października 2016 r.

oddala odwołanie.

Sygn. akt V U 1047/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 października 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił M. D. prawa do emerytury górniczej wskazując, iż nie udokumentował wymaganego 25-letniego okresu pracy górniczej, a jedynie **21 lat, 9 miesięcy i 13 dni**. Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy górniczej okres od dnia 1 września 1998 roku do 14 stycznia 2007 roku w wymiarze jednokrotnym. W uzasadnieniu podniósł, że stanowisko wiertacz oraz pomocnik wiertacza, na którym skarżący pracował od dnia od 1 września 1998 roku do dnia 16 listopada 2006 roku, nie figuruje w załączniku nr 3 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz.U. z 1995 r., Nr 2, poz. 8) oraz że pomimo zmiany od 17 listopada 2006 roku nazwy stanowiska na górnik kopalni odkrywkowej, skarżący wykonywał takie same czynności jak przed dniem 17 listopada 2006 roku.

W dniu 24 października 2016 roku odwołanie od powyższej decyzji złożył pełnomocnik wnioskodawcy M. D. wnosząc o jej zmianę, poprzez przyznanie mocodawcy prawa do emerytury górniczej. Pełnomocnik wniósł o zaliczenie wnioskodawcy do pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym okresów od dnia 1 września 1998 roku do dnia 16 listopada 2006 roku.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania.

Na rozprawie w dniu 21 marca 2017 roku pełnomocnik wnioskodawcy sprecyzował odwołanie wnosząc o przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury górniczej poprzez zaliczenie do stażu górniczego okresu od dnia 1 września 1998 roku do dnia 14 stycznia 2007 roku w wymiarze półtorakrotnym.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca M. D., urodzony w dniu (...), dnia 19 lipca 2016 roku wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury górniczej. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 2-5v akt ZUS)

Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy okres 21 lat, 9 miesięcy i 13 dni pracy górniczej, w tym 17 lat, 3 miesiące i 24 dni pracy górniczej wymienionej w art. 50c ust 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS tj. od 1 września 1998 roku do 1 sierpnia 2016 roku – z wyłączeniem okresów przebywania na zasiłkach chorobowych w wymiarze jednokrotnym, z tym że z okresu od 15 stycznia 2007 roku do 31 lipca 2016 roku organ rentowy zaliczył 2362 dniówki w wymiarze półtorakrotnym.

(dowód: odpowiedź na odwołanie -k.13-13 v akt sprawy)

M. D. od 16 marca 1984 roku do chwili obecnej jest zatrudniony w (...) S.A. Oddział (...) na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy. W okresie zatrudnienia zajmował następujące stanowiska:

- od dnia 16 marca 1984 roku do dnia 31 stycznia 1993 roku – ślusarz-spawacz na oddziale (...) 1 grudnia 1991 roku na oddziale (...),
- od dnia 1 lutego 1993 roku do dnia 30 sierpnia 1998 roku – ślusarz na oddziale (...),
- od dnia 1 września 1998 roku do 30 kwietnia 2005 roku – pomocnik wiertacza na oddziale (...),
- od dnia 1 maja 2005 roku do dnia 16 listopada 2006 roku na stanowisku wiertacza na oddziale (...),
- od dnia 17 listopada 2006 roku 31 marca 2012 roku na stanowisku górnik kopalni odkrywkowej na oddziale (...),
- od 1 kwietnia 2012 roku do chwili obecnej na stanowisku górnik kopalni odkrywkowej na oddziale (...).

(dowód: świadectwo pracy, k. 8 akt ZUS, umowa o pracę z 16 marca 1984 roku, k. 1 akt osobowych, angaż, k. 17, 25, 44, 59 akt osobowych, karta obiegowa, k. 24, 43 akt osobowych, zawiadomienie o zmianie miejsca pracy, k. 57 akt osobowych, informacja o zmianie schematu organizacyjnego, k. 54 akt osobowych)

Dnia 11 kwietnia 2005 roku dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego wystawił wnioskodawcy świadectwo, w którym stwierdził, że posiada on kwalifikacje do zatrudnienia na stanowisku maszynisty wiertniczego w ruchu odkrywkowych zakładów górniczych.

(dowód: świadectwo, k. 10 akt sprawy)

W spornym okresie od dnia 1 września 1998 roku do dnia 14 stycznia 2007r. wnioskodawca pracował na oddziale wierceń (...) na stanowisku pomocnika wiertacza do 30 kwietnia 2005r., a następnie – wiertacza.

Oddział wierceń O3 zajmował się budową studni głębinowych oraz otworów strzałowych na odkrywce. Studnie głębinowe były wiercone na terenie całej odkrywki na terenie wyrobiska górniczego P. B. w celu odprowadzenia wody z terenu wydobycia i umożliwienia pracy urządzeniom górniczym.

Do stałych obowiązków wnioskodawcy na stanowisku pomocnika wiertacza należał montaż i demontaż urządzeń wiertniczych, skręcanie i rozkręcanie przewodów wiertniczych, transport urządzeń oraz osprzętu wiertniczego, zapuszczanie pomp odprowadzających wodę.

Do obowiązków skarżącego jako wiertacza należało wiercenie otworów rozpoznawczych na głębokości do 30 metrów, służących sprawdzeniu ilości podkładu oraz studni odwodnieniowych o głębokości 30 metrów. Wnioskodawca nie zajmował się wierceniem otworów strzałowych.

Ubezpieczony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zakres obowiązków wnioskodawcy po zmianie nazwy stanowiska pracy z wiertacza na górnik kopalni odkrywkowej z dniem 16 listopada 2006r. nie uległ zmianie. Skarżący nie pracował w systemie stykowym.

(dowód: charakterystyka pracy, k. 28-29 akt ZUS, zeznania świadka B. W. na rozprawie w dniu 21 marca 2017 roku od minuty 8:10 do minuty 16:17, protokół z rozprawy, k. 31-33 akt sprawy, zeznania świadka R. K. na rozprawie w dniu 21 marca 2017 roku od minuty 16:17 do minuty 28:15, protokół z rozprawy, k. 31-33 akt sprawy, zeznania świadka K. M. na rozprawie w dniu 21 marca 2017 roku od minuty 28:15 do minuty 36:15, protokół z rozprawy, k. 31-33 akt sprawy, zeznania wnioskodawcy na rozprawie w dniu 21 marca 2017 roku od minuty 39:26 do minuty 45”43, protokół z rozprawy, k. 31-33 akt sprawy)

Powołana przez pracodawcę wnioskodawcy Komisja Weryfikacyjna na posiedzeniu w dniu 20 września 2010 roku uznała, że M. D., pomimo posiadania angażu w okresie od 1 września 1998 roku do 30 kwietnia 2005 roku na stanowisku pomocnik wiertacza oraz od 1 maja 2005 roku do 16 listopada 2016r. na stanowisku wiertacza faktycznie wykonywał pracę górniczą stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, która swoim charakterem odpowiada pracy na stanowisku górnik kopalni odkrywkowej wskazanym w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w załączniku nr 3, dziale III w punkcie 1.

(dowód: protokół z posiedzenia Komisji Weryfikacyjnej, k. 27-28 akt ZUS)

W dniu 1 sierpnia 2016 roku (...) z siedzibą w R. wystawiła wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy górniczej, w którym wskazała, że w okresie zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę górniczą:

- od dnia 16 marca 1984 roku do chwili obecnej na stanowisku górnik kopalni odkrywkowej wymienionym w Rozporządzeniu MP i PS z dnia 23 grudnia 1994 roku w zał. 3 dział III, pozycja 1.

(dowód: świadectwo wykonywania pracy górniczej – k. 9 akt emerytalnych)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył, co następuje :

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Przesłanki nabycia prawa do emerytury górniczej określa ustawa z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r. poz. 887). Zgodnie z art. 50 a ust 1 i 2 ustawy górnicza emerytura przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) ukończył 55 lat życia;
- 2) ma okres pracy górniczej wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej, co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1;
- 3) nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Wiek emerytalny wymagany od pracowników: kobiet mających co najmniej 20 lat, a mężczyzn co najmniej 25 lat pracy górniczej i równorzędnej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1, wynosi 50 lat.

Po myśli art. 50 b w/w ustawy przy ustalaniu prawa do emerytury górniczej uwzględnia się okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą, będące okresami składkowymi lub nieskładkowymi w rozumieniu ustawy, z tym

że okresy pracy górniczej i pracy równorzędnej z pracą górniczą uwzględnia się, jeżeli praca ta wykonywana była co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy.

Z kolei zgodnie z art. 50 c ust. 1 pkt 4 za pracę górniczą uważa się zatrudnienie na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nadkładu i złoża, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, a także w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego, na stanowiskach określonych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki i ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa.

Stosownie natomiast do art. 50d ust 1 ustawy przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury pracownikom zatrudnionym pod ziemią oraz w kopalniach siarki lub węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym następujące okresy pracy na obszarze Państwa Polskiego: w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych (pkt 1) oraz w drużynach ratowniczych (pkt 2).

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 25-letni okres pracy górniczej. Stało się tak dlatego, że organ rentowy zakwestionował, aby w spornym okresie od dnia 1 września 1998 roku do 14 stycznia 2007 roku wnioskodawca wykonywał pracę górniczą w wymiarze półtorakrotnym. Sporny okres organ rentowy na podstawie art. 50c ust 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS zaliczył wnioskodawcy w wymiarze jednokrotnym. Tymczasem wnioskodawca domagał się zaliczenia w/w okresu w wymiarze półtorakrotnym, gdyż wykonywał prace górnika kopalni odkrywkowej wymienioną w rozporządzeniu MP i PS z dnia 23 grudnia 1994 roku w zał. Nr 3, Dział III poz. 1 a zatem pracę odpowiadającą treści art. 50d ust. 1 ustawy.

Wnioskodawca dysponował świadectwem z dnia 1 sierpnia 2016 r. wystawionym przez (...) z siedzibą w R. potwierdzającym fakt wykonywania pracy górniczej w okresie od 16 marca 1984 roku do nadal stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku górnika kopalni odkrywkowej wymienionym w Załączniku nr 3, Dział III, pozycja 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku. Świadectwo pracy nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 k.p.c., nie korzysta zatem z domniemania prawdziwości i autentyczności, a li tylko dokumentem prywatnym, który stanowi jedynie dowód tego, że osoba która go podpisała złożyła oświadczenie w nim zawarte (art. 245 k.p.c.). Świadectwo pracy samo przez się nie tworzy zatem praw podmiotowych ani ich nie pozbawia.

Ponieważ organ rentowy zaprzeczał prawdziwości świadectwa co do charakteru wykonywanej przez wnioskodawcę pracy w spornym okresie (spór dotyczył dokumentu prywatnego pochodzącego od innej osoby niż strona zaprzeczająca), ciężar wykazania prawdziwości tego dokumentu prywatnego w myśl art. 253 zd. 2 k.p.c. spoczywał na wnioskodawcy jako osobie, która chce z tego dokumentu skorzystać. To samo odnosi się do protokołu z posiedzenia Komisji weryfikacyjnej.

Wykaz stanowisk pracy, na których zatrudnienie zaliczane jest do pracy górniczej oraz wykonywanej w przodkach uwzględnianej w rozmiarze półtorakrotnym, powinno ustalić rozporządzenie wydane na podstawie delegacji ustawowej z art. 50d ust. 3. Ponieważ rozporządzenie takie nie zostało wydane, obowiązuje nadal (z mocy art. 194 wskazanej ustawy) wykaz stanowisk zawarty w załączniku nr 2 i 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz. U. z 1995 roku Nr 2, poz. 8), wydanego na podstawie upoważnienia zawartego w art. 5 ust. 5 i art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 1 lutego 1983 roku o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (tekst jedn.: Dz. U. z 1995 roku, Nr 30, poz. 154). Wykaz ten obowiązuje

jednak jedynie w takim zakresie, w jakim jego przepisy nie są sprzeczne z przepisami ustawy o emeryturach i rentach z FUS. A zatem zakładowe wykazy stanowisk, na których wykonywana jest praca górnicza, muszą być zgodne z wykazem nr 2 stanowiącym załącznik do tego rozporządzenia, obejmującego stanowiska pracy, na których zatrudnienie na odkrywcę w kopalniach węgla brunatnego uważa się za pracę górniczą lub wykazem nr 3 stanowiącym załącznik do tego rozporządzenia, obejmującego stanowiska pracy, na których zatrudnienie na odkrywcę w kopalniach węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym. Jednakże dokonana przez pracodawcę kwalifikacja zajmowanego przez konkretnego pracownika stanowiska, jak i ewentualna zmiana tej kwalifikacji na podstawie protokołu komisji weryfikacyjnej, nie przesądza jeszcze o zaliczeniu zatrudnienia na tym stanowisku do pracy górniczej. O uznaniu pracy za pracę górniczą w rozumieniu omawianych przepisów nie decyduje bowiem treść wymienionych dokumentów, ale charakter czynności faktycznie wykonywanych przez pracownika. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 1998r., II UKN 570/97, OSNAPiUS 1999, nr 6, poz. 213, z dnia 22 marca 2001r., II UKN 263/00, OSNAPiUS 2002, nr 22, poz. 553 oraz z dnia 2 czerwca 2010r., I UK 25/10, LEX nr 621137). Rozporządzenie wykonawcze nie może zatem przyznawać ubezpieczonym większych uprawnień niż uczynił to ustawodawca w art. 50 d ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Wykładnia przepisów powołanego rozporządzenia nie może zmieniać, ani rozszerzać ustawowej definicji pracy górniczej. Tym samym, przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowić muszą zawsze punkt wyjścia do oceny zasadności rozszczeń emerytalnych wnioskodawcy. Innymi słowy, analiza w ocenie pracy górniczej, zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym, powinna się koncentrować na jej ustawowych warunkach (pojęciu tej pracy), a nie na samej nazwie stanowiska (vide: uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2011 r., sygn. I UK 382/10). Zatem ustalenie, że w spornym okresie praca górnicza ubezpieczonego miała kwalifikowany charakter, winno znaleźć oparcie w wynikach postępowania dowodowego. Stwierdzenie zatem przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy górniczej, iż skarżący zajmował stanowisko wymienione w załączniku nr 3 do rozporządzenia dział III pkt 1 tj. górnika kopalni odkrywkowej, nie jest jeszcze równoznaczne z wykonywaniem przez niego pracy, o której mowa w art. 50d ustęp 1 pkt 1 ustawy, jak chce skarżący. Zwłaszcza, że jak wynika z akt osobowych pracodawca w okresie od 1 września 1998 r. do 16 listopada 2006r. nie powierzył skarżącemu stanowiska górnika kopalni odkrywkowej, ale zajmował on stanowisko pomocnika wiertacza i wiertacza. Stanowisko górnika kopalni odkrywkowej wnioskodawca zajmował dopiero od dnia 17 listopada 2006r. Należy podkreślić, że zmiana nazewnictwa zajmowanego stanowiska przy niezmienionych obowiązkach w całym spornym okresie, co potwierdza skarżący oraz świadkowie, nie może doprowadzić do zmiany charakteru wykonywanej pracy.

Skarżący domagając się zaliczenia spornego okresu do emerytury w wymiarze półtorakrotnym winien wykazać, że na zajmowanym stanowisku wykonywał prace wymienione w art. 50 d ustęp 1 pkt 1 ustawy emerytalnej tj. prace bezpośrednio związane z robotami prowadzonymi w przodkach przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz inne prace przodkowe, a zatem takie, które należy wiązać z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego polegającym na urobku i wydobywaniu kopalin. Dotyczy to wyłącznie czynności stanowiących element ciągu technologicznego bezpośrednio związanych z procesem wydobywania węgla.

Wykaz stanowisk pracy, określony pomocniczo w załączniku nr 3 do rozporządzenia odnosi się zatem wyłącznie do wykonywanych zadań górnika, jeżeli spełniają one kryterium miejsca wykonywania pracy i jej charakteru określonego w przepisie art. 50 d ust. 1 pkt 1 ustawy. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2015 roku, I UK 293/14, LEX: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2012 roku, I UK 295/11, LEX; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2010 roku, I UK 236/09; z dnia 22 kwietnia 2011 roku, I UK 360/10; z dnia 16 czerwca 2011 roku, I UK 381/10; 4

kwietnia 2012 roku, I UK 440/11; z dnia 28 kwietnia 2010 roku, I UK 339/09; opubl LEX; z dnia 18 marca 2015 roku, I UK 280/14, Legalis i wskazane w nich orzecznictwo).

Nie każda zatem praca górnicza, nawet wykonywana w obrębie przodków eksploatacyjnych na stanowiskach określonych w ww. rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, może być kwalifikowana jako zaliczana w wymiarze półtorakrotnym. W judykaturze podkreśla się konieczność odróżnienia „zwykłej” pracy górniczej górnika kopalni węgla brunatnego wykonywanej na stanowiskach określonych w załączniku nr 2 do ww. rozporządzenia od kwalifikowanej pracy górniczej wykonywanej na stanowiskach wymienionych w załączniku nr 3 do ww. Rozporządzenia. Z treści załącznika nr 3 do rozporządzenia z dnia 23 grudnia 1994 roku wynika, iż w wymiarze półtorakrotnym mogą być uznane tylko czynności wykonywane przez górnika, które zostały wskazane w tym załączniku i na wskazanych tam stanowiskach oraz jednocześnie tylko takie, które spełniają warunki przepisu art. 50 d ust. 1 pkt 1 ustawy, tj. bezpośrednio są związane z robotami prowadzonymi w przodkach przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz inne prace przodkowe, a zatem takie, które należy wiązać z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego polegającym na urobku i wydobywaniu kopalin. Wykładnia przepisów załącznika nr 3 do ww. rozporządzenia dokonywana w oderwaniu od unormowania ustawowego prowadziłyby do sytuacji, w której każdą pracę górnika kopalni odkrywkowej wykonywaną na terenie wyrobiska należałoby uwzględniać w takim korzystnym wymiarze. Tymczasem przeczy temu jednoznacznie treść ww. przepisów. A contrario – jako prace wymienione w załączniku nr 3 do rozporządzenia mogą być uznane tylko takie czynności wykonywane przez górnika, które bezpośrednio związane są z robotami prowadzonymi w przodkach przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach. Z kolei użyte pojęcie inne prace przodkowe należy wiązać z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego, polegającym na urobku i wydobywaniu kopalin (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2010 roku, I UK 236/09; z dnia 22 kwietnia 2011 roku, I UK 360/10; z dnia 16 czerwca 2011 roku, I UK 381/10; 4 kwietnia 2012 roku, I UK 440/11; z dnia 28 kwietnia 2010 roku, I UK 339/09; opubl LEX; z dnia 18 marca 2015 roku, I UK 280/14, Legalis i wskazane w nim orzecznictwo).

Pracodawca w świadectwie wykonywania pracy górniczej zaznaczył, że w spornym okresie skarżący pracował na stanowisku wymienionym w załączniku nr 3 dziale III pod poz. 1 tj. górnika kopalni odkrywkowej. W świadectwie wykonywania pracy górniczej pracodawca nie wskazał jednak na czym polegały prace wykonywane przez skarżącego. Tymczasem przepis art. 50 d ustawy o emeryturach i rentach z FUS do prac górniczych zaliczanych w wymiarze półtorakrotnym do emerytury zalicza jedynie prace bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych.

Ponadto stosownie do treści art. 50d ustawy, aby w/w prace były zaliczane w wymiarze półtorakrotnym muszą być wykonywane na odkrywce w przodku i to stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. **Oznacza to, że przodek jest pojęciem węższym od pojęcia odkrywki.** Przepisy nie definiują pojęcia przodka i prac przodkowych. Z orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że pojęcie przodka musi być wykładane w sposób ścisły i powinno się ograniczać wyłącznie do miejsca pracy koparek wielonaczyniowych albo jej bezpośredniego sąsiedztwa, w którym wydobywa się urobek. **Sąd Najwyższy zanegował bowiem przyjęcie tezy, że przodkiem w kopalni węgla brunatnego jest każde miejsce prowadzenia robót górniczych związanych z odwadnianiem, udostępnianiem i eksploatacją złoża kopaliny, jej transportem i transportem nadkładu, a nadto zwałowaniem nadkładu** (tj. związane z pracą koparek, spycharek, ładowarek, zwałowarek) (tak por. wyrok SA w Katowicach z dnia 16 kwietnia 2014 roku, IIIAUa 1121/13, LEX). W orzecznictwie SN kwestionuje się również zasadność rozszerzania pojęcia przodka wydobywczego, zauważając, że nie do zaakceptowania jest zapatrywanie, żeby miejsce przodka rozciągać na całą linię taśmociągów transportujących urobek, gdyż pojęcie przodka straciłoby swe znaczenie i tym sposobem nie można zaakceptować definicji "przodka", która wynika z opinii naukowo-technicznej i obejmuje wszystkie czynności związane z transportem kopaliny, realizowane w ramach ruchu zakładu górniczego (wyr. SN z 5 maja 2011 roku, I UK 395/10, Legalis).

Pod określeniem "inne prace przodkowe" należy zaś rozumieć inne prace górnicze w przodku, jednakże rodzajowo nie mniej obciążające niż wymienione w powołanym przepisie ustawy art. 50d ust. 1 pkt 1.

Stąd różnego rodzaju inne prace górnicze związane z eksploatacją, konserwacją i remontami urządzeń będących częścią składową układu technologicznego: koparka, taśmociąg, zwałowarka węgla nie mieszczą się w definicji pracy w przodkach z art. 50d ust. 1 pkt 1 ustawy. (tak por. SA w K. w wyroku z dnia 22 listopada 2012 roku, IIIAUa 437/12, LEX; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2015 roku, I UK 280/14, L.).

Dla oceny, czy ubezpieczony M. D. w okresie spornym pracował na stanowisku uprawniającym do przeliczenia spornego okresu pracy w wymiarze półtorakrotnym, istotne znaczenie miał przede wszystkim rodzaj powierzonej mu pracy (rzeczywiście wykonywanych zadań pracowniczych), tj. rodzaj wykonywanych czynności związanych z obsługą konkretnych wskazanych w przepisach urządzeń i maszyn oraz miejsce ich wykonywania.

W charakterystyce stanowiska pracy za okres od 1 września 1998 roku do 14 stycznia 2007 roku pracodawca zaznaczył, że wnioskodawca pracował bezpośrednio w przodku w sposób ciągły i w pełnym wymiarze czasu pracy na oddziale wierceń i wykonywał takie prace jak: wiercenie studni SP, prace przy rekonstrukcji i czyszczeniu studni głębinowych, montaż, demontaż urządzeń wiertniczych, transport urządzeń wiertniczych, transport osprzętu wiertniczego, montaż i spawanie kolumn studziennych, wiercenie otworów strzałowych oraz prace ziemne przy studniach.

Nie mniej z zeznań świadków B. W., R. K., K. M. oraz wnioskodawcy wynika, że charakterystyka pracy częściowo odbiega od faktycznie wykonywanych przez skarżącego prac.

I tak, wnioskodawca wskazał, że w zakres jego obowiązków jako wiertacza nie wchodziło wiercenie otworów strzałowych, jak stwierdzono w charakterystyce pracy. Do jego stałych obowiązków na stanowisku pomocnika wiertacza należał montaż i demontaż urządzeń wiertniczych, skręcanie i rozkręcanie przewodów wiertniczych, transport urządzeń wiertniczych oraz osprzętu wiertniczego, montaż, spawanie kolumn studziennych, a jako wiertacza wiercenie otworów rozpoznawczych oraz studni odwodnieniowych o głębokości 30 metrów. Prace te M. D. wykonywał, jak wynika z zeznań świadków, na terenie całej odkrywki, a nie wyłącznie w przodku tj. w miejscu pracy koparek wielonaczyniowych albo ich bezpośredniego sąsiedztwa, jak stwierdzono w charakterystyce stanowiska pracy..

Wnioskodawca pracował na odkrywce, ale nie pracował w przodku w rozumieniu art. 50d ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Nie sposób zatem zrozumieć motywów, które kierowały pracodawcą skarżącego przy zmianie nazwy stanowiska skarżącego wiertacza, które w tym czasie zajmował, na górnika kopalni odkrywkowej. Wnioskodawca bowiem w spornym okresie nie wykonywał pracy górnika kopalni odkrywkowej i nie pracował w przodku wydobywczym.

Z tych względów Sąd nie mógł oprzeć się na dokumentach w postaci charakterystyki stanowiska pracy, świadectwa wykonywania pracy górniczej oraz protokołu Komisji Weryfikacyjnej w części w jakiej stwierdzają, że w spornym okresie wnioskodawca pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w przodku. Dokumenty te nie odzwierciedlają rzeczywistego stanu rzeczy.

Prace wykonywane przez wnioskodawcę miały na celu przygotowanie terenu odkrywki pod wydobycie kopaliny. Nie miały jednak bezpośredniego związku z urabianiem kopaliny, ładowaniem urobku, montażem, likwidacją i transportem obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych. Nie były to też „inne prace przodkowe” w rozumieniu art. 50 d ustawy, gdyż pod pojęciem tym należy rozumieć inne prace górnicze w przodku, rodzajowo nie mniej obciążające niż wymienione w powołanym przepisie ustawy, a zatem takie, które należy wiązać z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego polegającym na urobku i wydobywaniu kopaliny. Takich prac wnioskodawca nie wykonywał.

Czynności ubezpieczonego w spornym okresie, które w istocie polegały na przygotowaniu terenu pod wydobycie węgla przez budowę studni głębinowych w celu odwodnienia odkrywki, nie mieszczą się w ustawowym pojęciu prac

przodkowych z art. 50 d ustawy uprawniających do zastosowania półtorakrotnego przelicznika. Brak zatem było podstaw do zaliczenia spornego okresu do pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.